ARBETSMILJÖ VERKET

TYRESÖ KOMMUN
Socialförvaltningen

2014 -09- 26

BESLUT

Datum	Vår beteckning	Sid
2014-09-24	IRÖ 2013/18238 IRÖ 2013/22378 IRÖ 2013/22375	1 (6)

2013/SN 0165-013
2013/SN 0166-013
2013/SN 0167-013

Enheten för region öst
Tom Risvall, 010-730 99 36
Jurist Lennart Adèrn, 010-730 98 73

Tyresö Kommun
135 81 TYRESÖ

Delgivning

Föreläggande enligt 7 kap. 7 § arbetsmiljölagen

Ert org. nr	212000-0092
Arbetsställe	Hemtjänsten Östra, Västra och Centrum
Besöksadress	Dalgränd 3, Tyresö

Beslut
Arbetsmiljöverket förelägger er vid vite av 50 000 kronor att senast den 5 december 2014 ha vidtagit följande åtgärder vid ovanstående arbetsställen.

1. Undersökningar och riskbedömningar av arbete med och hos kund
a) Ni ska se till att ni har skriftliga rutiner i er verksamhet som innebär att ni regelbundet och systematiskt undersöker och genomför riskbedömningar av alla faktorer som kan påverka arbetsmiljön i arbetet med och hos enskilda kunder vid Tyresös hemtjänst. Undersökningen och riskbedömningen ska enligt rutinen åtminstone omfatta

• **ergonomiska förhållanden:**
- arbetsställningar och arbetsrörelser vid de olika arbetsmomenten,
- arbetsutrymme,
- utrymme för hjälpmedel,
- tillgång till hjälpmedel som behövs för uppgiften,
- antal lyft per dag
- bördornas vikt och greppbarhet
– behovet av dubbelbemanning och möjlighet till hjälp vid behov

• **hygieniska förhållanden:**
- smittorisker
- kemiska risker

• **psykiska och sociala förhållanden:**
- risker för hot och våld
- risker med ensamarbete
- möjligheter att kalla på snabb hjälp om något oförutsett inträffar i arbetet

Av riskbedömningen, som ska dokumenteras skriftligt, ska framgå vilka risker som finns och om de är allvarliga eller inte. Rutinerna ska innebära att riskbedömningarna alltid ska revideras när omständigheterna ändras eller efter ett tillbud i arbetet. Ni ska se till att den eller de som gör undersökningarna och riskbedömningar har de befogenheter och resurser som behövs samt kunskaper om hur riskbedömningar ska göras.

Av rutinerna ska även framgå att ni i en skriftlig handlingsplan dokumenterar de åtgärder som ni anser behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet, som ni inte genomför omedelbart. I handlingsplanen ska anges vilka åtgärderna är och när respektive åtgärd ska vara genomförda och vem som ska se till att de genomförs. Av rutinerna ska även framgå att vidtagna åtgärder kontrolleras.

Se 4 - 6, 8 och 10 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete, 2 och 5 §§ Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1990:18) om omvårdnadsarbete i enskilt hem och 4 - 7 §§ AFS 2012:2 om belastningsergonomi samt 8 § AFS 1993:2 om åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön. Se även 3 kap. 2 § arbetsmiljölagen.

b) Ni ska undersöka och riskbedöma alla omständigheter som kan påverka arbetsmiljön för era arbetstagare vid arbete i de enskilda hemmen och i andra situationer där hjälp ges av hemtjänsten. Av riskbedömningen, som ska dokumenteras skriftligt, ska framgå vilka risker som finns och om de är allvarliga eller inte.

Undersökningen och riskbedömningen ska åtminstone omfatta:

- **ergonomiska förhållanden**
- arbetsställningar och arbetsrörelser vid de olika arbetsmomenten,
- arbetsutrymme,
- utrymme för hjälpmedel,
- tillgång till hjälpmedel som behövs för uppgiften,
- antal lyft per dag
- bördornas vikt och greppbarhet
- behovet av dubbelbemanning och möjlighet till hjälp vid behov

- **hygieniska förhållanden**
- smittorisker
- kemiska risker

• **psykiska och sociala förhållanden:**
- risker för hot och våld
- risker med ensamarbete
- möjligheter att kalla på snabb hjälp om något oförutsett inträffar i arbetet

Ni ska i en skriftlig handlingsplan dokumentera de åtgärder som ni utifrån genomförd undersökning och riskbedömning av arbetsmiljön anser behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall och som ni inte genomför omedelbart. I handlingsplanen ska anges när åtgärderna ska vara genomförda och vem som ska se till att de genomförs. Vidtagna åtgärder ska kontrolleras.

Se 4, 8 och 10 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete, 2 och 5 §§ Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1990:18) om omvårdnadsarbete i enskilt hem och 4 - 7 §§ AFS 2012:2 om belastningsergonomi samt 8 § AFS 1993:2 om åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön. Se även 3 kap. 2 § arbetsmiljölagen.

c) Ni ska se till att det finns skriftliga instruktioner för sådant arbete i er verksamhet som är förenat med allvarliga risker så att arbetet kan utföras utan risk för ohälsa eller olycksfall. Instruktionerna ska vara tillgängliga på arbetsplatserna. Ni ska gå igenom instruktionerna med arbetstagarna och försäkra er om att de har förstått innehållet.

Se 7 § AFS 2001:1 och 3 § AFS 1990:18.

d) Ni ska se till att skyddsombud och berörda arbetstagare ges möjlighet att medverka i uppfyllandet av kraven 1a-c.

Se 4 § AFS 2001:1.

2. Vidare förelägger Arbetsmiljöverket er, vid vite av 2 000 kronor, att meddela oss om er verksamhet överlåts eller på annat sätt övergår till att drivas av annan fysisk eller juridisk person. Namn, organisationsnummer och adress på den som har övertagit verksamheten ska anges.

Kravet att ni ska meddela oss om verksamheten överlåts eller på annat sätt övergår till annan person gäller till dess att vi avslutar ärendet.

Se 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen.

Viktigt
Om ni bryter mot föreläggandena kan detta medföra att förvaltningsrätten, efter ansökan av Arbetsmiljöverket, dömer er att betala vitet.

Arbetsgivaren ska, enligt 3 kap. 2 § första stycket arbetsmiljölagen, vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall. Trots att vi nu ger er viss tid att informera oss hur ni har åtgärdat våra krav har ni ändå kvar det fulla ansvaret för arbetstagarnas arbetsmiljö. Ert arbetsmiljöansvar gäller oavsett om Arbetsmiljöverket har ställt krav mot er eller inte.

Skäl för beslutet
Arbetsmiljöverket inspekterade era arbetsställen den 13 maj och 10 juni 2013 hemtjänsten Östra, den 10 juni och 16 augusti 2013 hemtjänsten Västra, den 17 maj 2013 hemtjänsten Centrum och lade då märke till vissa brister i arbetsmiljön. I ett inspektionsmeddelande den 13 september 2013 hemtjänsten Centrum och den 27 september 2013 hemtjänsten Östra och Västra beskrev vi bristerna. Ni fick också besked om våra krav för att avhjälpa bristerna.

Vid vår uppföljning den 25 augusti 2014 har det visat sig att följande brist finns kvar.

1. Undersökningar och riskbedömningar av arbete med och hos respektive kund
Ni har påbörjat undersökning och riskbedömning av arbetsmiljön för era arbetstagare när de utför arbete med och hos kunderna. Vissa instruktioner finns framtagna, som beskriver hur arbetet ska utföras eller vilka hjälpmedel som ska användas vid arbete hos kunderna. Enligt uppgift den 25 augusti 2014 återstår ca 50 % av undersökningarna och riskbedömningarna hos era kunder.

Genom en skrivelse den 7 april 2014 har ni fått möjlighet att yttra er i ärendet enligt 17 § förvaltningslagen. Ni har yttrat er och sagt att det finns en rutin och att den nu är kompletterad, nu ingår en metod för att bedöma riskens allvarlighet vid kontakt med nya kunder, den stämmer även överens med kommunens nya arbetsmiljöverktyg - SMART. Personalen kommer att få utbildning i arbetsmiljöfrågor vårterminen 2014, därefter en gång per år. Riskbedömningar ska genomföras och dokumenteras skriftligt för arbete hos alla nytillkomna kunder, sedan även för befintliga kunder som uppgår till 550 stycken. Skriftliga handlingsplaner tas fram utifrån de risker som framkommer vid undersökningarna och riskbedömningarna, vidtagna åtgärder följs upp och kontrolleras löpande. Skriftliga instruktioner inom hemtjänsten

finns på arbetsplatsen, på APT informeras personalen hur dessa hittas och används.
Samtliga våra krav kommer att vara uppfyllda senast den 31 oktober 2014.

Arbetsmiljöverket gör följande bedömning
1. I omvårdnadsarbetet kan man möta risker i arbetsmiljön så som exempelvis smittsamma sjukdomar, belastningsergonomiska risker eller risk för hot och våld. För att dessa risker ska kunna förebyggas behövs en grundlig och systematisk undersökning och riskbedömning av allt arbete med och hos de enskilda kunderna. När riskbedömning visar att riskerna i arbetet är allvarliga ska det finnas tydliga handlingsplaner eller instruktioner om hur arbetstagarna undviker att skada sig i arbetet. Avsaknaden av korrekt utförda undersökningar och riskbedömningar är tecken på att det saknas fungerande rutin för ändamålet och att den eller de som ska genomföra dessa saknar kunskaper och kompetens för ändamålet. Arbetstagarna utsätts för risk för ohälsa och olycksfall om riskerna i arbetet inte identifieras och åtgärdas. Mot den här bakgrunden och med beaktande av att ni idag inte uppfyller de ovan nämnda kraven finner Arbetsmiljöverket att finns skäl att förelägga er att åtgärda de brister som vi har konstaterat.

2. Arbetsmiljöverkets erfarenhet är att verksamheter som vi har tillsynsärenden på ibland överlåts eller på annat sätt övergår till att drivas av annan fysisk eller juridisk person, utan att vi får kännedom om det. Detta får till följd att de krav/villkor som vi har ställt mot den ursprungliga verksamhetsutövaren inte gäller mot den nya fysiska eller juridiska person som bedriver verksamheten.

Det är mot den bakgrunden som föreläggandet ska ses. Föreläggandet bör förenas med ett vite som kan bestämmas till skäligt belopp enligt ovan.

Begäran om svar
När ni har uppfyllt kraven ska ni meddela Arbetsmiljöverket. Se 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen. Vår beteckning på ärendet bör anges på meddelandet.

Hur man överklagar
Den som vill överklaga Arbetsmiljöverkets beslut ska skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till Arbetsmiljöverket (adressuppgifter, se sidfot sidan 1).

Överklagandet ska ha kommit in till Arbetsmiljöverket inom tre veckor från den dag, då den som överklagar fick del av beslutet.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Hemligt telefonnummer behöver dock uppges endast om rätten begär det. Om klaganden är en juridisk person ska istället anges organisationens juridiska beteckning, organisationsnummer, postadress och namn och telefonnummer till en kontaktperson på företaget. Det ska framgå av överklagandet var den klagande kan nås för delgivning. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till förvaltningsrätten,

2. vilket beslut som överklagas med uppgift om Arbetsmiljöverkets ärendenummer samt dagen för beslutet,
3. vilken ändring i beslutet som begärs

4. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Om klaganden anlitar ett ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

De som har deltagit i beslutet
Ärendet har avgjorts av biträdande tillsynsdirektör Anneli Lundh, i närvaro av juristen Andreas Tidström, efter föredragning av arbetsmiljöinspektör Tom Risvall.

Anneli Lundh

Tom Risvall

Kopior skickade till:
Skyddsombudet Fernando Pereira, Tyresö kommun, 135 81 Tyresö
(3 bilagor IRÖ 2013/18238, IRÖ 2013/22375 och IRÖ 2013/22378)
Enhetschef Nenad Jaksic, Tyresö kommun, 135 81 Tyresö
(1 bilaga IRÖ 2013/18238)
Enhetschef Lena Ledin, Tyresö kommun, 135 81 Tyresö
(1 bilaga IRÖ 2013/22375)
Enhetschef Astrid Körner, Tyresö kommun, 135 81 Tyresö
(1 bilaga IRÖ 2013/22378)